

Vazife ve Memduh Necdet

7
764

Rahmetli Kerim Sadi (A.Cerrahoğlu; asıl adıyla, Nevzat Cerrahlar), Türkiye'de Sosyalizmin Tarihine Katkı (İstanbul: May Yay., 1975) kitabının 554-57'nci sayfalarındaki "Memduh Necdet'in Yorumu" bölümünde, aşağıda tam metnini verdiğim makaleyi özetlemişti. Ben de, o zaman kendim görmediğim bu yazıya, Türkiye'de Sol Akımlar 1908-25 adlı yapıtımın s.339/dn.55'inde, Kerim Sadi'nin anlatısı aracılığıyla bir gönderme yapmış ve bunun, Aydınlik çevresinin yeni Cumhuriyet iktidarına soldan etkilenebilecek bir halk hükümeti diye görme umutlarından vazgeçerek, onu burjuvazinin temsilcisi saymaya başlamasının ilk belirtilerinden biri olarak yorumlamıştım.

Şimdi de geçerli olduğunu düşündüğüm bu yorumun yanısıra, aynı dipnotumda, Kerim Sadi'nin sunuşuna iki noktadan karşı çıkmıştım. Biri, onun yeni (1923) Vazife'yi, Nüzhet Sabit'in (ölümü 1920), 1911 ve 1918'de iki dönem yayınlanan Vazife'sinin devamı sayması; öteki, arada (1913 ilkbaharında) bir de Mustafa Suphi'nin yönetiminde çıkan Vazife olduğuydu (s.196/dn.16/). Eleştirilerimin ikincisi doğru olmasına doğru, ama ilki yanlış! Yeni Vazife'nin başlık altında, sahiden "Müessisi Nüzhet Sabit" yazıyor! O itirazımın yersizliğini itiraf ederken, Kerim Sadi hocayı saygıyla anıyorum. Yeni Vazife başyazarlarından Sadrettin Celâl'in Nüzhet Sabit'le dostluğunun ve onun hatırasına bağlılığının bir kanıtı da, Nüzhet Külliyyatı adıyla çıkarılan kitaplardan (Nüzhet Sabit Hayatı ve Âsârı) ikincisinin (1922) başında, Nüzhet Sabit hakkında on sayfalık pek duygulu bir yazısının yayımlanmış olmasıdır.

Ben Kerim Sadi'ye Memduh Necdet'in kimliğini sormuştum; O da Aydınlik idarehanesine bazen uğradığını hayal meyal anımsadığını söylemiş, başka bilgi verememişti. Bunun üzerine, kitabımın s.339/dn.55'inin sonunda, acaba bu zat, THİP çevresinden, Karahisar-ı Şarkî (Giresun) mebusu, jandarma subaylığından gelme Memduh Necdet (Ercüment Ekrem Talû?) midir diye bir olasılık ileri sürmüştüm. Daha sonra, bunun yanlış olduğunu keşfettim. Vazife ve Aydınlik'ın keskin solcu yazarı, sonradan Kemalizme transfer olan bir tıbbiyeliymiş, sanıyorum.

Ali Naci'nin (Karacan) İnkılâp gazetesi adına, İsmet Paşa'nın Sivas'ta Ankara-Sivas hattını açış töreni için oraya giden hususi muhabir Ekrem (Ercüment Ekrem Talû?), bu gazetenin 2 Eylül 1930 tarihli 4. sayısında şunları yazıyor:

T&T 69 (Eylül '89), s. 7-8